

Образотворче мистецтво

ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ (1–3 бали)

1 бал

- **Когнітивні процеси:** З допомогою вчителя розпізнає найпростіші мистецькі об'єкти (наприклад, відрізняє олівець від фарби чи картину від скульптури лише за ілюстрацією).
- **Навчальна діяльність:** Копіює найпростіші хаотичні дії за зразком (наприклад, залишає плями фарби на папері), практичні навички композиції повністю відсутні, робота залишається незавершеною.
- **Рівень самостійності:** Потребує постійного супроводу і підказок учителя; самостійно не може почати роботу чи підготувати аркуш.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Відповідає односкладно («так/ні») на найпростіші навідні запитання, уникає колективного обговорення художніх робіт.
- **Частота вияву вмінь:** Художні враження та навички є випадковими, поодинокими та повністю фрагментарними.

2 бали

- **Когнітивні процеси:** Механічно повторює назви окремих художніх матеріалів чи термінів (наприклад, «художник», «пейзаж») без розуміння їхньої суті.
- **Навчальна діяльність:** Намагається малювати чи ліпити за шаблоном, але повністю порушує пропорції, лінійний та колірний малюнки хаотичні.
- **Рівень самостійності:** Виявляє мінімальну активність на уроці лише після багаторазового особистого нагадування чи прямого заклик вчителя.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Пасивно спостерігає за творчим процесом однокласників, може повторити просте слово або колір за вчителем.
- **Частота вияву вмінь:** Практичні художні навички виявляються вкрай рідко, виключно у ситуації синхронного копіювання дій класу чи вчителя.

3 бали

- **Когнітивні процеси:** Розрізняє базові поняття (наприклад, теплий/холодний колір, великий/малий предмет, лінія/пляма) серед запропонованих варіантів за підказкою вчителя.
- **Навчальна діяльність:** Виконує прості художні дії з суттєвими помилками (наприклад, зафарбовує форму, сильно виходячи за її контури), які самостійно не виправляє.
- **Рівень самостійності:** Намагається виконувати завдання самостійно, але за найменших труднощів (наприклад, змішати фарби чи закомпонувати елемент) зупиняється.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Вступає в навчальний діалог за вказівкою, дає короткі нерозгорнуті відповіді на репродуктивні запитання («Який колір використав художник?»).
- **Частота вияву вмінь:** Прояв художніх умінь має нестабільний, суто ситуативний характер.

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ (4–6 балів)

4 бали

- **Когнітивні процеси:** Розуміє загальний зміст та настрій художнього твору, відтворює інформацію про автора чи вид мистецтва з незначною допомогою вчителя.
- **Навчальна діяльність:** Виконує прості практичні завдання за готовим шаблоном (наприклад, розфарбовує готовий ескіз, створює елементарний орнамент за графічною схемою).

- **Рівень самостійності:** Працює самостійно за чітким зразком, але потребує підтвердження правильності дій («Я правильний пензель вибрав?»).
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Описує сюжет картини (що зображено) за допомогою слів-підказок, формально бере участь у колективній художній роботі.
- **Частота вияву вмінь:** Демонструє базові навички сприйняття та виконання періодично, переважно під час тренувальних вправ у класі.

5 балів

- **Когнітивні процеси:** Самостійно наводить приклади художніх матеріалів різних видів (гуаш, акварель, пластилін, олівці) та базових жанрів (пейзаж, натюрморт, портрет).
- **Навчальна діяльність:** Виконує художню роботу, намагаючись правильно розмістити предмети на аркуші паперу, вчасно закінчує малюнок, виправляє очевидні композиційні помилки після вказівки вчителя.
- **Рівень самостійності:** Самостійно виконує творчі завдання середньої складності (наприклад, аплікацію за інструкцією), раціонально використовує матеріали.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Відповідає на запитання по суті теми, долучається до спільного обговорення емоційного змісту проглянутої картини.
- **Частота вияву вмінь:** Увага під час практичної роботи та розуміння теми виявляються достатньо стабільно в межах вивчення одного уроку.

6 балів

- **Когнітивні процеси:** Свідомо застосовує художні поняття (колорит, пропорції, силует), пояснює прості причинно-наслідкові зв'язки (наприклад, як зміна фону змінює сприйняття головного об'єкта).
- **Навчальна діяльність:** Виразно та охайно виконує творчу роботу, правильно поєднує кольори, припускаючись дрібних несистематичних похибок у передачі об'єму чи перспективи.
- **Рівень самостійності:** Демонструє базову самоорганізацію, орієнтується в структурі підручника, самостійно готує та прибирає робоче місце (воду, пензлі, палітру).
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Здатний побудувати коротке зв'язне висловлювання про художній твір, узгоджує свої творчі дії з партнером у парі чи мікрогрупі.
- **Частота вияву вмінь:** Навички художнього сприйняття та виконання виявляються регулярно під час завдань середнього рівня складності.

ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ (7–9 балів)

7 балів

- **Когнітивні процеси:** Самостійно аналізує композиційну побудову (лінійна, колірна, плановість), групує та класифікує твори за видами мистецтва (живопис, графіка, скульптура, архітектура).
- **Навчальна діяльність:** Знаходить у художній тканині засоби виразності (композиційний центр, контраст, нюанс), успішно володіє різними техніками (мазок, штрих, ліплення з цілого шматка).
- **Рівень самостійності:** Працює без сторонньої допомоги у більшості випадків, самостійно планує етапи підготовки короткого повідомлення про видатну пам'ятку мистецтва.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Чітко формулює думки, аргументує власні художні уподобання, поважає та дослухається до естетичних смаків інших учнів.
- **Частота вияву вмінь:** Навички культури сприйняття та практичного виконання виявляються стабільно у стандартних навчальних ситуаціях.

8 балів

- **Когнітивні процеси:** Оперує складнішими поняттями (лінійна та повітряна перспектива, світлотінь), порівнює образи різних художників, самостійно помічає та виправляє помилки у своїй роботі.
- **Навчальна діяльність:** Виконує малюнки чи вироби впевнено, чітко передає плановість (ближче — далі) та об'єм предметів за допомогою кольору чи тону за алгоритмом.
- **Рівень самостійності:** Здатний самостійно здійснювати самоконтроль та коригувати пропорції об'єктів на етапі олівцевого начерку.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Конструктивно співпрацює в команді, пропонує цікаві варіанти оформлення спільних колажів, виставок або творчих проєктів.
- **Частота вияву вмінь:** Вміння аналізувати, інтерпретувати та створювати візуальні образи проявляються впевнено й систематично у більшості різновидів діяльності.

9 балів

- **Когнітивні процеси:** Узагальнює знання про національні та світові художні традиції (наприклад, види народного декоративно-прикладного мистецтва), робить правильні світоглядні висновки, виявляє художньо-критичне мислення.
- **Навчальна діяльність:** Вільно, емоційно та безпомилково виконує практичну роботу, демонструє гарний рівень володіння інструментами (стеками, пензлями різних форм), гармонійно вирішує колорит роботи.
- **Рівень самостійності:** Демонструє повну автономність у роботі, самостійно добирає ілюстративний чи візуальний матеріал для підготовки навчальних проєктів чи презентацій.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Будує розгорнуті, послідовні логічні висловлювання-рецензії на художній твір, ефективно координує роботу творчої мікрогрупи.
- **Частота вияву вмінь:** Художні навички мають стійкий характер, учень легко переносить аналітичні та практичні вміння на роботу з абсолютно новими матеріалами чи темами.

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ (10–12 балів)

10 балів

- **Когнітивні процеси:** Творчо застосовує художній досвід у нестандартних ситуаціях, аналізує складну символіку та метафоричність художніх творів, висуває власні оригінальні інтерпретації та творчі задуми.
- **Навчальна діяльність:** Створює якісні творчі продукти (власні оригінальні композиції, дизайн-проєкти побутових речей, стилізацію природних форм, цифрові колажі чи арт-плакати за темою).
- **Рівень самостійності:** Раціонально планує час під час реалізації довготривалих мистецьких проєктів, самостійно визначає художню техніку, яка найкраще розкриє його задум.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Вільно веде дискусію на мистецькі теми, коректно та переконливо відстоює власну інтерпретацію твору, спираючись на знання художніх стилів та епох.
- **Частота вияву вмінь:** Мистецько-естетична компетентність виявляється усвідомлено, стабільно та автоматично в будь-яких навчальних та творчих ситуаціях.

11 балів

- **Когнітивні процеси:** Мислить системно, глибоко критично, аналізує образотворче мистецтво в широкому культурно-історичному контексті, оцінює художню якість сучасного візуального середовища (дизайну, архітектури, реклами).

- **Навчальна діяльність:** Застосовує художні компетентності в міжпредметному контексті (мистецтво — історія — література — геометрія — біологія), пише глибокі творчі есе-описи або створює ілюстрації до літературних творів.
- **Рівень самостійності:** Здатний до глибокої саморефлексії, самостійно аналізує свої індивідуальні труднощі у практичному виконанні чи сприйнятті й знаходить оригінальні шляхи їх подолання.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Виявляє лідерські та організаторські якості під час командних мистецьких проєктів (наприклад, підготовка шкільної виставки чи створення декорацій до вистави), надихає команду.
- **Частота вияву вмінь:** Демонструє сталу сформованість художньо-естетичної грамотності та високої візуальної культури у варіативних і проблемних ситуаціях.

12 балів

- **Когнітивні процеси:** Має виняткове художнє, образне, аналітичне та прогностичне мислення, пропонує новаторські погляди на класичні та сучасні твори, тонко відчуває національну своєрідність і культурний код мистецтва народів світу.
- **Навчальна діяльність:** Успішно розв'язує складні творчі завдання, проводить самостійні мистецтвознавчі розвідки, демонструє зразкове практичне виконання художньої роботи з яскравим, унікальним індивідуальним стилем і високим рівнем естетичного оформлення.
- **Рівень самостійності:** Повністю автономна особистість у виборі та оцінюванні мистецтва, здатна самостійно опановувати складні графічні, живописні чи пластичні техніки за академічними та професійними джерелами.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Презентує результати діяльності на високому художньому рівні публічного виступу, бездоганно володіє професійною мистецтвознавчою термінологією, захоплює слухачів своїми промовами та концепціями.
- **Частота вияву вмінь:** Художні та культурні компетентності повністю інтегровані в особистісний досвід учня, формують його національну та культурну ідентичність, виявляються природно, творчо та автоматично у повсякденному житті.